

Ἐν Χάλκῃ Ἐμπορικὴ Σχολή.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΗΣΩΝ

Η ΧΑΛΚΗ

Ἐν Χάλκῃ τῆς Κων/πόλεως, Ἰούνιος τοῦ 1905.

Φίλτατέ μοι,

ΔΙΑΤΕΛΩ ώς ἐν δυνέρῳ ἀκόμη. Δοκιμάζω τὴν μεταβατικὴν ἐκείνην κατάστασιν μεταξὺ ὅπου καὶ ἔγρηγροσεως, καθ' ἥν κλείει τις τὰ βλέφαρα διὰ νὰ συλλάθῃ τὰς φευγούσας σκιάς καὶ τὰ σθεννύμενα λυδάλματα τοῦ ὡραίου δυνέρου.

Ἐπεσκέψθης ποτὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν βασιλίδια ἀληθῶς τῶν πόλεων, τὴν δποίαν ἑθαύμασαν καὶ ὕμνησαν ὅλοι οἱ αἰδῆνες καὶ οἱ συγγραφεῖς, ἀπὸ τοῦ Πολυδίου καὶ τοῦ Χρυσολωρᾶ μέχρι τοῦ Σατωριάνδου καὶ τοῦ Δε-Ἀμίτσι; "Ω! πρέπει νὰ εὑρεθῆς κάμμιαν ἔαρινὴν πρωΐαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ ἡρέμα προσπλέοντος ἀτμοπλοίου, νὰ αἰσθανθῆς ἔξαφνα τὸ πρῶτον θάμβος, τὴν γοητευτικὴν φρικίασιν τῆς ἀπεράντου θέας, νὰ βυθίσῃς ἀκόρεστον τὸ βλέμμα εἰς τὴν γύρῳ ἀμφιθεατρικῶς ἀποκαλυπτομένην θαυμασίαν σκηνογραφίαν — σειράν δηλαδὴ ἀτελεύτητον πόλεων, λόφων, χαραδρῶν, κοιλάδων, κόλπων, ἀκρωτηρίων, παραδείσων, ἀνακτόρων, σεραγίων, ἀλσῶν, ἀνδήρων, τσαμίων, χιλιάδων μιναρέδων — νὰ

συναντήσης δύλας τάς ἐκπλήξεις και δύλας τάς ιδιοτροπίας και δύλα τά θέλγητρα ἐδάφους πολυσχιδοῦς, φιλοπαίγμονος και δύλομανοῦς· πρέπει νὰ ίδης τὸ ἀσύληπτον πανόραμα τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος, τάς μαγευτικὰς ἀπόφεις τῆς Χαλκηδόνος και τῆς Χρυσουπόλεως, τὴν φαντασμαγορίαν τοῦ περιλαλήτου Βοσπόρου, ὅπου αἱ δύο ἀντίζηλοι δύχθαι, ἡ εὐρωπαϊκὴ και ἡ ἡσιατικὴ, ὑπὸ τὴν σπαργῶσαν πλουσίαν βλάστησιν, πλήρεις σκιαῖς και μυστηρίοις, ἀμιλλῶνται εἰς καλλονὰς και θέλγητρα ἀληθῆς μεθυστικά· πρέπει νὰ ὑποστῆς τὴν ἐπιβολὴν δύλου αὐτοῦ τοῦ ὄνειρώδους θεάματος, τοῦ δποίου εἰς μάτην θὰ ζητήσῃς νὰ συλλάβῃς τάς, ὡς ἐν ἀπεράντῳ κινηματογράφῳ, φανταστικὰς ταλαντεύσεις τῶν γραμμῶν και τῶν χρωμάτων, διὰ νὰ πιστεύσῃς ὅτι ἡ Φύσις, ἡ Μεγάλη Καλλιτέχνις, ἔξηντλησεν δύλας τάς πυξίδας και τοὺς θείους χρωστήρας της, δπως καλλιτεχνήσῃ τὸ θαῦμα αὐτὸ τῶν αἰώνων, τὸ προνομιούχον και πολυμυνητὸν ἀριστούργημά της, τὸ ἀπειρώς ἔκπαγλον χάρμα και ἐντρύφημα τῆς ἀνθρωπίνης αἰσθήσεως! 'Αλλ' ἡ γλυκεῖα αὐτὴ δπτασία θὰ σύνη ἀμέσως ὑπὸ τὰ δύματά σου και θὰ ἀφυπνισθῇς εἰς τὴν πλέον πεζήν και ὠμήν πραγματικότητα, δταν ἀποδιδασθῆς εἰς τάς γλοιώδεις και σκολιάς και μυρμηκιώσας και ἀποπνικτικάς δύονται τῆς ἀχανοῦς πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ ίδίως και τοῦ Πέραν. Διότι, μὴ λησμονῆς, ἡ Κωνσταντινούπολις εἶνε ἡ μοναδικὴ ίσως ἀνὰ τὴν ὑφήλιον μεγαλούπολις, ἥτις σοῦ ἐπιψυλάσσει, μετὰ τὴν ἔκστασιν και τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν ὁδυνηροτέραν ἀπογοήτευσιν. Εἶνε ἡ ίδαικωτέρα τῶν πόλεων ὡς θέαμα, ἀλλὰ και ἡ πλέον πεζή και ἐκνευριστικὴ ὡς πραγματικότης. Μετὰ τὸ θάμβος ἡ πλήξις· μετὰ τὴν μέθην ἡ ἀγδία. Τὴν προσομοιάζω μὲ τὴν Νανὰ τοῦ Ζολᾶ — μίαν Σειρῆνα λάιμπουσαν και σαγηνεύουσαν, ἥτις δύμως ὑπὸ τάς κυανᾶς φλέβας και τάς μαρμαρίουσας σάρκας της, σοῦ ἐπιψυλάσσει τὸν βόρδορον και τὴν φρίκην. Σὺ δστις συνείθισες εἰς τὸν ἀνοικτὸν δρίζοντα και τὸ κυανοῦν τῆς ἀττικῆς φύσεως, τὴν δποίαν περιστέφουν τὰ μενεξεδένια βουνά τοῦ Ύμηττοῦ και τῆς Πάρνηθος, θὰ ἥτο ἀδύνατον νὰ ζῆσῃς ἐδῶ εἰς τὸν Γαλατᾶν και τὸ Πέραν, δπου δὲν ὑπάρχει φῶς, οὐρανός, ἀήρ, ἥλιος.

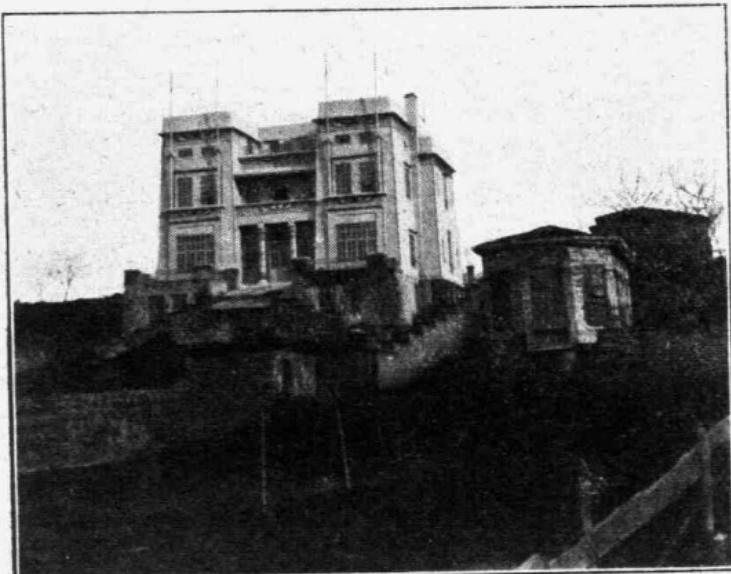

Εἰς τοιαύτην ψυχολογικὴν στιγμὴν εὑρισκόμην δταν ἐπεδιβάσθην ἀπὸ τῆς ξυλίνης γεφύρας τοῦ Κερατίου εἰς τὸ μικρὸν ἀτμόπλοιον τῆς Μαχμουσὲ τὸ ἐκτελοῦν τὴν γραμμὴν τῶν πριγκηπονήσων. "Α! δστις εἰδε τὴν Κων/πολιν και δὲν ἐπεσκέψθη τὰ χαριτωμένα αὐτὰ νησάκια, ίδίως τὴν Πρίγκηπον και τὴν Χάλκην, ἔχασε τὸ ὥραιότερον θέαμα. "Αν ἡ Κων/πολις εἶνε θαυμασία ὡς ἀποψίς, τὰ πριγκηπονήσια εἶνε ἀναμφιθόλως, μετὰ τὸν Βόσπορον, τὸ γλυκύτερον τῶν ἀγλαΐσμάτων της. Δὲν εἰξεύρω ἀν αἱ μυθολογούμεναι νῆσοι τῶν Μακάρων ἐνέκλειον πλειότερα θέλγητρα. Βεβαίως δύμως ἡ Πρίγκηπος και ἡ Χάλκη ὑπερβάλλουν πᾶσαν περιγραφήν.

Τὰ πριγκηπονήσια, καθὼς θὰ γνωρίζῃς βέβαια, εἶνε ἐννέα ἐν δλω. Κατοικοῦνται δύμως ἔκπαλαι μόνον ἡ Πρώτη, ἡ Αντιγόνη, ἡ

Χάλκη και η Πρίγκηπος. Αι ἄλλαι τέσσαρες, η Τερέδινθος, η Νείανδρος, η Πίτα, η Ὀξεῖα και η Πλάτη ησαν ἀνατοίκητοι, και ἔχρησίμευον, εἰς σκοτεινούς ιστορικούς χρόνους, ὡς τόποι ποινῆς και ὑπερορίας. Κείνται δὲ εἰς τὸ στόμιον τοῦ Ἀστακηγοῦ κόλπου, ἀνατολικώτερον πρὸς τὴν ἀσιατικὴν ἀκτὴν.

Τὸ ἀτμόπλοιον, μετὰ πλοῦν τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας, προσεγγίζει πρῶτον—ἔξ οὖ και η ἐπωνυμία—εἰς τὴν Πρώτην. Ἐκ πρώτης ὅφεως η θέα της σὲ διαθέτει εὐαρέστως. Πράσινος τάπης ἐκ θάμνων χθαμαλῶν ἀνέρπει ἀπὸ τῆς ἡγέονος και περιβάλλει τὴν νῆσον, ἣτις ἄλλοτε ητο ἴδιοκτησία τοῦ Ἰωαννικίου τοῦ Γ', τὸ γένος Καρατζᾶ.

Τὸ ἐν Χάλκῃ ἔξοχικὸν ἀνάκτορον τοῦ Κεδίβου.

Σήμερον ὅμιως εἶνε κτῆσις και ἀποκλειστικὴ διαμονὴ Ἀρμενίων εὐπόρων κατὰ τὸ πλεῖστον. Δι' αὐτὸ ἔχει κομψὰ οἰκήματα και ἐπαύλεις χαριέσσας. Υπῆρχον ἄλλοτε και τρεῖς μοναὶ ἐν τῇ Πρώτῃ, ἐντὸς τῶν ἀπεμονώθησαν τυφλωθέντες ἢ ἀκρωτηριασθέντες ἢ ὀπωσδήποτε κακοποιηθέντες διάφοροι αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου, δ Πατρίκιος Βαρδάνης, Μιχαήλ δ Κουροπαλάτης, Ρωμανὸς δ Λακαπηνός, η Αύγούστα Θεοφανώ, Μιχαήλ δ Παραπινάκης και ἄλλοι.

Μετὰ δέκα ἡ δεκαπέντε λεπτὰ τῆς ὥρας τὸ ἀτμόπλοιον ἵσταται πρὸ τῆς ἀποβάθρας τῆς Ἀντιγόνης, εἰς τὸν μικρὸν λιμένα, ὃν ἀσφαλίζει η πρὸ αὐτῆς μικρὰ νησίς Πίτα. Ἐδῶ η βλάστησις εἶνε

πλουσιωτέρα και τὰ οἰκήματα πυκνότερα και γραφικώτερα. Δέγουν
ὅτι ὠνομάσθη οὕτω ἀπὸ τοῦ Ἀντιγόνου, τοῦ πατρὸς Δημητρίου
τοῦ Πολιορκητοῦ τοῦ ἐκστρατεύσαντος κατὰ τοῦ Λυσιμάχου και
Κασσάνδρου πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ Ἐλλησπόντου και τοῦ Βοσπόρου.
Ἡ νῆσος δὲν ἔχει κοιλάδας, διὸ στερεῖται δένδρων συνηρεφῶν και
ὑψικόρμων. Βλαστάνει ὅμως ἀειθαλῆς ἡ ἐρείκη, ἡ πρίνος, ἡ κόμα-
ρος και ἡ λῆδρος. Ὁ τοῦ χωριδίου ναΐσκος, δ ἐπ' ὄνόματι τοῦ Προ-
δρόμου, λείφανον τῶν βυζαντινῶν χρόνων, λέγεται ὅτι ἐκτίσθη ὑπὸ
τῆς θεοσεβοῦς Θεοδώρας τοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου. Ἐκρημνίσθη
μετὰ τὴν "Αλωσιν και ἥδη σώζεται μόνον τὸ Ιερὸν Βῆμα. Ἐπὶ τῆς
κορυφῆς τοῦ δρους ὑπῆρχεν ἀρχαία μονή, κτίσμα Βασιλείου τοῦ
Μακεδόνος, ἔνθα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου αἰώνος ἐκάρη εἰς
μοναχὸν ὑπὸ τοῦ Ρωμανοῦ, δ Στέφανος Καλόμερος, δ Μάγιστρος,
κατηγορηθεὶς ὡς συνωμότης. Ὁ εὑρισκόμενος ἐπὶ τῆς ἀκρας τοῦ
βουνοῦ τούτου ἔχει πρὸ αὐτοῦ ἐξόχως μεγαλοπρεπῆ θέαν, ἀναπε-
πταμένον δλον τὸ πανόραμα τῶν πριγκηπονήσων, τὴν ἀσιατικὴν
παραλίαν διηγθισμένην διὰ γραφικῶν ἐπαύλεων ἐν μέσῳ χλιδώσης
βλαστήσεως, τὰς ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου ἀπαρα-
μίλλους τοπιογραφίας, τὴν σκηνογραφίαν τῆς Κων/λεως και τοῦ
Βυζαντίου, δλην τὴν πλευρὰν τῆς Θράκης, νοτιώτερον τὴν γαλανὴν
ἐκτασιν τῆς Προποντίδος και πρὸς τὰ ἀνατολικὰ τὸν Ἀστακηνὸν
κόλπον, πανόραμα ἀνεκφράστου μεγαλοπρεπείας.

Ἡδη τὸ μικρὸν τροχοφόρον ἀτμόπλοιον, πλαταγίζον εἰς ἀφροὺς
τὴν ἡρεμοῦσον κύανην ἐπιφάνειαν, καταλείπει τὴν Ἀντιγόνην,
παρακάμπτει τὴν πρὸ αὐτῆς μικρὰν Πίταν, και ἀποκαλύπτει εἰς τὰ
ἔκθαιμα βλέμματα τὴν πρώτην ἀποφιν τῆς ἐρατεινῆς Χάλκης.
Δεξιᾷ, ἐπὶ τοῦ αὐχένος δύο βουνῶν, προβάλλει λευκὸν διὰ μέσου πεύ-
κων και κυπαρίσσων τὸ μέγα οἰκοδόμημα τῆς Ἐμπορικῆς Σχο-
λῆς, και ἀριστερᾷ, ἐπὶ ἄλλου βουνοῦ κωνοειδοῦς, καταπρασίου,
τοῦ δποίου τὰ κράσπεδα προσψάνει δ φλοιοσθίος, δ ἀσπασμός, ἀς
εἰπω, τοῦ ἀπαλοῦ κύματος, ἐγείρεται διὰ μέσου συσκίων δένδρων
τὸ κομψὸν και εὔρυθμον κτίριον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐπὶ
τῆς μικρᾶς χαριέσσης κοιλάδος, ἦν σχηματίζουσιν αἱ κλιτύες τῶν
δύο μικρῶν δρέων, προκύπτουν ἐπὶ διαφόρων κλιμακωτῶν ἐπιπέ-
δων, θελκτικαὶ τινες ἐπαύλεις, χαμηλότερα δὲ και εἰς τὸ μέσον τῆς
κοιλάδος, ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου αὐτῆς σημείου, διαγράφεται τὸ
μικρὸν ἀνάκτορον τοῦ Κεδίου, ὅμοιον κατὰ τὸν αἰγυπτιακὸν
ρυθμὸν και τὰς προσκλινούσας γραμμάς πρὸς τὸ ἐν Κηφισσίᾳ
μέγαρον τοῦ Πεσμαζόγλου.

Ἐδῶ προφανῶς ἡ Φύσις ὑπῆρξε πλέον ἀφειδῆς και φιλάρεσκος.
Ἄρκει νὰ σοῦ εἰπω ὅτι δλη ἡ Χάλκη, πλὴν τῶν δύο μικρῶν της
κοιλάδων, δὲν εἰνε εἰμὴ ἐν δάσος χαριέστατον, ἐπιπλέον και λικνίζό-
μενον οἰονεὶ ὡς ἀπιθανότης ἐπὶ τῆς κύανης Προποντίδος. Ἄλλὰ δὲν
προφθάνεις νὰ συλλάδης δλην τὴν εἰκόνα τῆς πρώτης ἀπόφεως,

διότι τὸ ἀτμόπλοιον κάμπτει ἥδη τὸν λόφον τῆς «Ἄγιας Τριάδος» καὶ προσπλέει πρὸς τὸ λιθόκτιστον ἀγκυροβόλιον τῆς πολίχνης, ητὶς ἀναρριχᾶται ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ τοῦ πρανοῦς γραφικωτάτου βουνοῦ. Ἐντεῦθεν διώρας σὲ ἀναμένει καὶ σὲ συναρπάζει ἄλλη εὐφρόσυνος ἔκπληξις. Εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς περίπου μιλίου, ὡς νὰ ἐστράφη αἰφνιδίως ἡ δικλειδὴ ἀοράτου καλειδοσκοπίου, ἐμφανίζεται τὸ μαγικὸν πανόραμα τῆς χαριτοθέρυτου καὶ ἀριστοκρατικῆς Πριγκήπου, ητὶς εἶναι ἡ ἐπίφθιμος καὶ ἀκαταγώνιστος ἀντίκηλος τῆς Χάλκης, βυθισμένη εἰσέτι εἰς τὴν σκιὰν καὶ τὸ μυστήριον τῶν πυκνῶν τῆς πευκώνων, κατοπτριζούμενη αὐταρέσκως ὡς νύμφη ἦγεμονικὴ ἐπὶ τοῦ γλαυκοῦ πόντου μὲ τὰ ἀπαράμιλλα κάλλη της, τὰς δαντελλω-

Τοπίον παρὰ τὴν Ἑμπορικὴν Σχολήν.

τὰς πρασίνους ἀμφιέσεις της, τὰ πολυτελῆ μέγαρα της, τοὺς συσκίους παραδείσους της, τὰ κοιμψά της περίπτερα, τοὺς ἔξωστας καὶ τὰ ἀνθοδριθῆ ἄνδηρά της, τοὺς ζωγραφικούς της αἰγιαλούς, δῆπον ἡ βλάστησις κατέρχεται καὶ φιλεῖ τὸ κῦμα ἐρωτικώτατα.

“Ω! ἡ Πρίγκηπος, ἡ γόνησσα αὐτὴ σειρὴν τῆς Προποντίδος. Ἀκόμη ἀκτινοβολεῖ διὰ φωτεινῶν γραμμῶν εἰς τὴν φυχὴν μου τὸ εἴδωλόν της. Εἶναι ἡ Κηφισιά τῆς Κων/λεως, ἀλλ’ εἰς μεγαλειτέραν ἀσυγκρίτως κλίμακα. Διὰ νὰ λάθης ιδέαν μικράν τῆς εἰκόνος, φαντάσου τὸ Τατόϊ ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ Φαλήρου ἡ ἐπὶ τῆς Καστέλλας μὲ τὸ ὑπ’ αὐτὴν Τουρκολίμανον· πρόσθες ἔδαφος πολύπτυχον, μὲ σχισμὰς δασώδεις καὶ καταφύτους, ἀποληγούσας εἰς τὴν θάλασσαν· πλάσε ποικιλίαν γραμμῶν, συνδυασμούς τολμηρούς ἀπόφεων, δια-

χρώσεων, φωτοσκιάσεων· όνειρεύσου θέαν ἀτελευτήτου γοητείας, μὲ τὴν πολύμορφον ἀνατολικὴν ἀκτὴν δεξιῆ, μὲ τὴν σκιαγραφίαν τῆς Πόλεως εἰς τὸ βάθος, μὲ τὰς ἀπόφεις τῶν ἄλλων νήσων ἀριστερῆ, καὶ θὰ ἔχῃς ἀμυδρὰν ἰδέαν τῆς θαυμασίας Πριγκήπου.

Τί τὰ θέλεις ὅμως, φίλατατέ μου. Ἐγὼ εἴμαι περισσότερον ἐρωτευμένος μὲ τὴν Χάλκην. Ἡ Πρίγκηπος δμοιάζει μὲ γυναικα ὑπεροπτικῆς, αὐθάδους, ὡς εἶπω, ὥραιότητος, ήτις σὲ θαμβώνει πράγματι, ἐρωτοτροποῦσα καὶ ἀκιζομένη εἰς πλοῦτον, χλιδὴν καὶ πολυτέλειαν. Ἡ Χάλκη ὅμως εἶνε σεμνὴ καὶ δειλὴ ὡς παρθένος, συμπαθής καὶ γλυκεῖα, πρὸς τὴν δποῖαν ἀφοσιοῦσαι δλονὲν δσῳ πλειότερον τὴν προσοικειοῦσαι καὶ τὴν ἀπολαμβάνεις. Μικρὰ ἀπόστασις, διμεταξὺ τῶν δύο σχηματιζόμενος κολπίσκος, ἀποχωρίζει τὰς δύο ἀντιξήλους. Ἀλλὰ ποια ἀντίθεσις μεταξὺ των! Ὁπως η γέφυρα τοῦ Κερατίου συνενώνει ἡ μᾶλλον χωρίζει τὴν τύρβην καὶ τὴν πολυπραγμοσύνην τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Πέραν ἀπὸ τὴν σιωπὴν καὶ τὴν ῥέμβην τῆς Σταυρούλ—τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου, οὗτω καὶ τὸ μικρὸν στενόν, διάστημα δέκα μόνον λεπτῶν, ἀπομακρύνει εἰς ἀνέφικτον ἀπόστασιν τὰς δύο ἐρατεινὰς γειτονίσσας. Εἰς τὴν Πρίγκηπον διθόρυβος, η ματαιότης, η λάμπουσα πολυτέλεια τῆς ζωῆς εἰς τὴν Χάλκην η γαλήνη, διρεμβασιός, η ὄνειροπόλησις. Ἐκείνη σοῦ μεθύει τὰς αἰσθήσεις ἀλλ' η Χάλκη σοῦ ἴλαρύνει τὴν ψυχὴν καὶ σοῦ ἡλεκτρίζει τὸ πνεῦμα. Ἐκεὶ η τρυφὴ τῶν ἡδονῶν, η παραζάλη τῶν αἰσθήσεων· ἐδῶ η σκέψις, η ἐργασία, η μελέτη. Διότι, θὰ ἡξευρης βέναια, η Πρίγκηπος εἶνε τὸ θερινὸν ἐνδιαιτημα τῶν πολυταλάντων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἱ δποῖοι συναγωνίζονται τίς νὰ ἐπιδειξῃ πλειότερον τὸ θάμβος τοῦ πλοῦτου καὶ τὰς λάμψεις τῆς τρυφῆς των. Χοροί, διασκεδάσεις, φύσματα, συμπόσια, συναυλίαι, ἐκδρομαὶ πολύτυρβοι, ἔρωτες, σκάνδαλα, χαρτοπαιγνία—ὅλη η στιληγήδων τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς μετάξης, δλαι αἱ μαγγανεῖαι καὶ αἱ σαγῆναι τῶν αἰσθήσεων, δλη η ἐπιθολή τῶν διλικῶν ἀπολαύσεων συμπυκνοῦνται εἰς μίαν βαρεῖαν κοινωνικὴν ἀτμοσφαῖραν, η δποῖα σοῦ πιέζει τὴν ψυχήν. Ἀλλ' ἐδῶ, εἰς τὴν ἀθρόυσδον καὶ ἀπέριττον Χάλκην, ἀποσύρονται οἱ ἀλγθινοὶ φίλοι τῆς ἐξοχῆς, οἱ φυσιολάτραι, οἱ φεύγοντες τὴν ἀσφυξίαν καὶ τὰς μικροτυραννίας τῶν πόλεων, οἱ ἐπιζητοῦντες, ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ δάσους καὶ τὸν μελαφικὸν θροῦν τῶν πεύκων καὶ τοῦ κύματος, τὰς ήδειας συγκινήσεις τῆς σιωπῆς καὶ τῆς γαλήνης. Ἐγὼ τούλαχιστον αὐτὴν τὴν ψυχολογικὴν μετάπτωσιν ἐδοκίμασα, δταν ὑπὸ τὴν ξειαγίαν εῦφυοῦς καὶ ἀγαστοῦ φίλου, τοῦ κ. Γ. Ἀποστολίδου, διέπορθμεύθην τὸ πρῶτον δι' ἐλαφροῦ ἀκατίου, σχίζοντος ὡς βέλος πτερωτὸν τὰ κυανόχρυσα ὅδατα, εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν νῆσον. Ἐθαύμασα, μαζὶ μὲ τὸν πλοῦτον τῶν φυσικῶν της θελγήτρων, καὶ τὴν φρενήρη χλιδὴν τῆς συδαριτικῆς της ζωῆς. Εἰς κάθε βῆμα, εἰς κάθε λεπτομέρειαν, είχον καὶ ἐν νέον ἐπιφώνημα θαυμασμοῦ. Ἀλλὰ μοῦ συνέσφιγγε τὴν καρδίαν κάτι τι

τὸ ἐπιτετηδευμένον, τὸ μάταιον καὶ φευδές, τὸ δποίον διέπνεε καὶ ἐπίεις τὸν διαυγὴν αἰθέρα. Καὶ μολονότι μὲ περιέσπα ή χαριτολόγος καὶ σπινθηρίζουσα συνομιλία τοῦ εὐγενοῦς ξεναγοῦ μου, γῆσθάνθην οὐχ ἡττον τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπανέλθω ταχέως εἰς τὴν προσφιλῆ μοναξιὰν τῆς Χάλκης καὶ ἔκει, ὑπὸ τὰ ζωγόνα φυλλώματά της, νὰ ἀνακουφίσω τὴν κουρασθεῖσαν ψυχήν μου.

Καὶ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ συναίσθημα διεγείρεται καὶ κυριαρχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀποβιθανομένου εἰς τὴν ἔρατεινήν Χάλκην. Νομίζεις ἀποτινάσσεις τὸ βάρος τῶν μικρομεριμνῶν τῆς ζωῆς. Μοῦ ἔκανθτι ἀισθῆσιν δτι εἰς ὅλας τὰς προσεγγίσεις τοῦ Βοσπόρου, τῆς μεν αἰσθῆσιν καὶ τῶν Πριγκηπονήσων, ή ἀποθίσας τελεῖται ἀσιατικῆς ἀκτῆς καὶ τῶν Πριγκηπονήσων, ή ἀποθίσας τελεῖται ἄνετος καὶ στιγματίας ἄνευ τῆς ἀηδούς καὶ τυραννικῆς ἐπεμβάσεως λεμβούχων. Τὸ μικρὸν τροχοφόρον πλαγιάζει ἐγγύτατα ἐπὶ τῆς λεμβούχων.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις σὲ προσελκύει. Δεξιᾷ μία σειρὰ κομψῶν καὶ καθαρίων καφενείων ἐπὶ τῆς παραλίας, μὲ τοὺς προέχοντας ὑποστέκαθαρίων καφενείων ἐπὶ τῆς παραλίας, μὲ τοὺς προσγους καὶ, ἐν ὥρᾳ κειμῶνος, διαλογισμῶν των, τοὺς προσπασσαλευμένους ἐπὶ τῆς θαλάσσης, σοῦ παρέχει σκιάν, δρόσον καὶ θέαν εὑρόσυνον. Ἀριστερῷ, εὐπρόσωπον τὸ κτίριον τῆς γαυτικῆς τῶν Τούρκων σχολῆς, τὸ δποίον ἄλλοτε ἡτοι ιδιόκτητος κατοικία τοῦ Ἰωαννικίου τοῦ Γ'. Πρὸ αὐτῆς ἀναπεπταμένος κυγκλιδωτός αὐλόγυρος, τοῦ δποίου τὴν παρακτίαν πλευρὰν περιβρέχει τὸ κύμα. Μόλις εἰσέλθῃς εἰς τὴν πολίχνην αἰσθάνεσαι νὰ σε προσφαύῃ κάποια ἀσυνήθης πνοὴ πολιτισμοῦ, ή δποία λείπει δυστυχῶς ἀπὸ τὰς ιδικάς ἀσυνήθης πνοὴ πολιτισμοῦ, ή δποία λείπει δυστυχῶς ἀπὸ τὰς ιδικάς μας ἐν Ἑλλάδι κωμοπόλεις. Ξενοδοχεῖα εὐπρεπῆ, κουρεῖα καθάρια λάμποντα ἀπὸ φιλοκαλίαν, φαρμακεῖα πλούσια, παντός εἴδους εὐπρόσωπα καταστήματα, σοῦ δίδουν τὴν ιδέαν πόλεως εὐπραγούσης. Εἰς τὸ μέρος αὐτό, μὲ τὰ πυκνὰ ἔγγλια οἰκήματα, συγκεντροῦται ὁ μόνιμος τῆς νήσου πληθυσμός, ή τάξις τῶν ἔργατῶν καὶ τῶν μικροεπαγγελματιῶν, τῶν ἔφοπωλῶν, τῶν ἀλιέων. Ἄλλ' ἀναδαίνεις σύντομον ἀνωφερῆ δόδον, ητις ἐκβάλλει εἰς τὴν εὐρεῖαν λεωφόρον, τὴν ἀμαξιτόν, τὴν περιτρέχουσαν καὶ πλαισιούσαν ἐληγη τὴν γῆσον. τὴν ἀμαξιτόν, τὴν περιτρέχουσαν καὶ πλαισιούσαν ἐληγη τὴν γῆσον. Ἐγθεν καὶ ἔνθεν αὐτῆς, καὶ ὑπεράνω ἀκόμη, καὶ εἰς τὰς πλαγιας παρόδους, καὶ χαμηλότερα, ἐφ' ὅσον προσκλίνει η πτυχοῦται τὸ ἔδαφος, ἐπὶ ἀλλεπαλλήλων παραλλασσόντων ἐπιπέδων, ἐγείρονται αἱ πλούσιαι ἔξοχικαι ἐπαύλεις, ἐλαφραὶ, γελασταὶ, ἀνοικτόκαρδοι, μὲ ποκιλίαν ρυθμοῦ κάπως αὐθαίρετον, μὲ τὰς στέγας ἀμφικύρτους καὶ τοὺς προέχοντας σκεπαστοὺς ή ὑπαιθρίους ἐξώστας, μὲ τὰς προσόψεις των τὰς ποικιλοδαφεῖς, μὲ τοὺς κήπους καὶ τὰς συσκίους περιοχάς των αἱ πλεῖσται, προσδίδουσαι ἐν συνόλῳ κάτι τι τὸ πανηγυρικὸν καὶ θεαματικόν.

Ἡ εὐρεῖα ἀρτηριακὴ λεωφόρος ἀνέρχεται συνεχὴς ἐπὶ τῆς ὁφρύος τοῦ καταφύτου βουνοῦ καὶ η θέα ποικίλλει δι' ονέν ἀνὰ πᾶν βῆμα

καὶ μεταπίπτεις ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἐκπληξίν. "Οπου καὶ ἀν στραφῆς, ὅπου καὶ ἀν ρίψης τὸ βλέμμα, ἔχεις ἐνώπιόν σου καὶ μίαν ἀμίμητον εἰκόνα. Παντοῦ κυριαρχεῖ τὸ πράσινον." Οπου δέ, εἰς ἀραιά τινα σημεῖα, διακόπτεται: ή βλάστησις, τὸ ἔδαφος προβάλλει ἐρυθρόχρουν, διότι μὴ λησμονῆς ὅτι: ή Χάλκη ἐφημίζετο ἐκπαλαι ὅταν τὰ πλούσια ἐκ χαλκοῦ μεταλλεῖα της, ἐξ οὗ εἰχε κατασκευασθῆ καὶ τὸ περίφημον ἄγαλμα τοῦ Σικυωνίου Ἀπόλλωνος. Δι' αὐτὸ καὶ ή λεωφόρος ἐλίσσεται ώς ἐρυθρᾶ ταῖνια διὰ μέσου τοῦ δάσους. Εἶνε δὲ καὶ δενδρόφυτος ἐκατέρωθεν ἐκ πλατάνων καὶ λευκῶν καὶ ἀκακιῶν, βρεχομένη δὲ εἰς ίκανήν ἀπόστασιν διὰ θαλάσσης ὑδατος δις τῆς θυμέρας προσκτάται: λείαν τὴν ἐπιφάνειαν. Ποῦ δὲ κονιορτός δὲ ἐκτυφλωτικός τῶν ἀθηναϊκῶν δρόμων! Εδῶ εἶνε ἄγνωστος ή πληγὴ

Ἡ σκήτη τοῦ πατρὸς Ἀρσενίου.

αὕτη, τὸ τέρας αὐτὸ τὸ φονεῦον τὴν καλαισθησίαν, τὴν διάθεσιν, τὴν ὑγείαν τῶν κλεινῶν κατοίκων τοῦ Ἀστεως. Κύτταρα καὶ μικρόσια ἀκαθαρσίων δὲν μιαίνουν ἐδῶ τὴν ἀτμοσφαίραν, τὴν διοίαν βαλσαμώνει: ἀδιαλείπτως τὸ ἱώδειον τῆς θαλάσσης καὶ τὸ ἄρωμα τῆς ποικίλης χλωρίδος καὶ ή ἀπὸ τοῦ πόντου διέλιστριένη αὔρα.

Εἶνε ἀξιοπαρατήρητον ὅτι: ὅπου καὶ ἀν ίστασαι, ὅπου καὶ ἀν εὑρεθῆς, εἰς οἰονδήποτε μέρος τῆς νήσου, πανταχόθεν, ἀνοίγεται εὐρὺς δὲ δρῖζων ἐνώπιόν σου. Οὐδαμόθεν ἀποκλείεται ή θέα τῆς θαλάσσης ἀφ' ἐνὸς καὶ ή τοῦ δάσους ἐξ ἀλλού. Τὸ πράσινον ἐναλλάξ καὶ τὸ κυανοῦν σοῦ καταθέλγουν τὴν δρασιν. Τὰ τοπία, οἱ εἰκόνες, οἱ γραφικαὶ λεπτομέρειαι, εἰς τὰς κλιτύας τῶν λόφων, εἰς τὰ ἀκρα τῶν αἰγαλῶν, εἰς τὰς κορυφὰς καὶ τὰ κράσπεδα τῶν γειτονικῶν

νήσων. έγγύς, ἀπωτέρω, μακράν, διαδέχονται ἄλληλας, η μία
ζωγραφικωτέρα τῆς ἄλλης. Διότι, σημείωσε, αἱ τέσσαρες αὗται
νῆσοι εἰνε τόσον σοφῶς ὑπὸ τῆς Προνοίας διατεταγμέναι πρὸς
ἄλληλας, ώστε νὰ δανείζῃ η μία εἰς τὴν ἄλλην τὴν χαρ-
πήν της θέαν.

Φιλοξενοῦμαι εἰς τὴν ἔπαυλιν ἐνὸς ἀδελφικοῦ μου φίλου, τοῦ κ.
Αλ. Γ. Ζωγρ., τοῦ δποίου η εὐγένεια καὶ η καλωσύνη μου ἀνοί-
γουν φωτεινοτέραν τὴν ψυχὴν εἰς ἀπόλαυσιν τῆς κυκλούσης με-
ράματος, προβάλλει τὸ πλέον χαρμόσυνον θέαμα, τὸ δποίον δύνασαι
νὰ φαντασθῇς. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὴ κῆποι διλοπράσινοι καὶ κομψὰ
οἰκήματα, ὡς παιγνιώδη ἀθύρματα ἐκ ἔλου, κατέρχονται κλιμακη-
θὸν εἰς τὴν μικρὰν χλοοσκεπῆ κοιλάδα, διπόθεν, εἰς μικρὰν ἀπόστα-
σιν ὑφοῦται δ πιτυόφυτος καὶ γεωμετρικῶς κυκλωτερής λόφος,
εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δποίου τὸ κτίριον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
διαγραμμιζόμενον ἐπὶ οὐρανοῦ ἀπαστράπτοντος. Ή κοιλάς ἀπολήγει
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκεῖ ὅπου τελειώνει η χλόη ἀρχίζει η γαλανή
ἔκτασις. Δεξιὰ η Πρίγκηπος ἀριστερὴ η μικρὰ Πίτα, η Ἀντιγόνη
καὶ η Πρώτη. Παρέκει η ἀσιατικὴ ἀκτὴ μὲ τὰ λευκάζοντα χωρία
ἐντὸς βαθυπρασίνου πίνακος, τὸν δποίον περιστέφουν σκιερὰ τὰ
βουνά τῆς Βιθυνίας. Απωτέρω, εἰς τὸ βάθος, η μαρική σκηνογραφία
τῆς Κων/λεως, μὲ τὰς συγχρομένας ἀπόφεις τοῦ Βυζαντίου καὶ τὸν
ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας, διαφαινομένη ὡς ὑπὸ λεπτὴν κυανόχρυσον
γάζαν διμήχλην.

Αλλὰ τί; Συναισθάνομαι δτι εἴμαι πολὺ ἀδέξιος ζωγράφος πρὸ-
τοι αὐτῆς ἐπιάγλως περικαλλοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς φύσεως. Πρέ-
πε νὰ τὴν αἰσθανθῆς, νὰ τὴν ῥοφήσῃς διὰ τῆς ψυχῆς σου δ ἵδιος,
σης μόνος, διὰ τῶν ἴδιων σου αἰσθήσεων. *

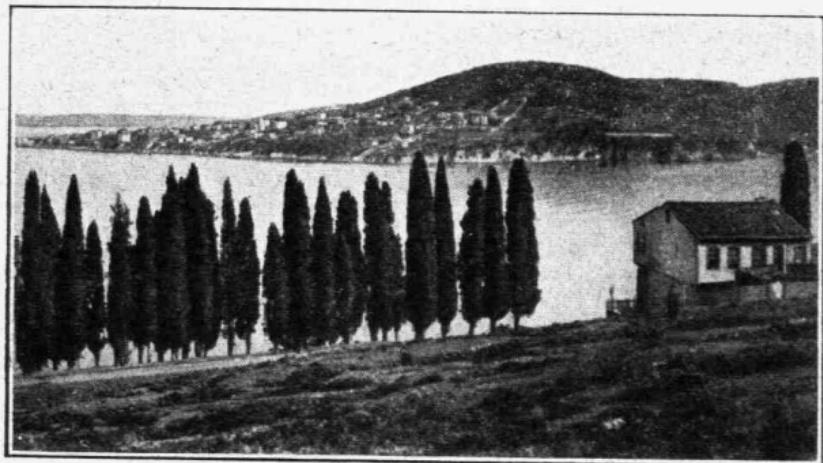
Αλλὰ τὸ θέαμα ἀποκαλύπτεται ἀσυλλήπτως ὥραιότερον ἀπὸ
τοῦ ὁροπεδίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, εἰς ἣν ἔγει ἐλικοειδῆς ἀμα-
ξιτὴ δόδος. Δὲν τολμῶ νὰ σου τὸ περιγράψω. Πρέπει νὰ τὸ θαυμά-
σης μόνος, διὰ τῶν ἴδιων σου αἰσθήσεων.

Τὸ κτίριον λιθόκτιστον, εὑρύστερον, καλλιπρεπές, μὲ κίονας
καὶ κλίμακας μαρμαρίνους, μὲ εὐρεῖς διαδρόμους καὶ αἴθουσας ἀλη-
θῶς βασιλικάς, διφείλεται εἰς τὴν γενναιοδωρίαν κατὰ τὸ πλεῖστον
τοῦ Παύλου Στεφάνοβικ. "Εχει σχῆμα II ἐστραμμένου πρὸς τὴν
Πρίγκηπον, εἰς τὸ μέσον τοῦ δποίου ἰδρυταί δ ναός τῆς Ἀγίας
Τριάδος. Οπισθεν τοῦ νάρθηκος ἀναπαύονται ἐντὸς λάρνακος μαρ-
μαρίνης τὰ δστᾶ τοῦ ποιητοῦ Ἡλία Τανταλίδου, ὑπὸ τὸ μινύρισμα
μετόχιον τῶν Ιεροσολύμων η τοῦ Σινᾶ. Τώρα, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν,
μετόχιον τῶν Ιεροσολύμων η τοῦ Ελληνικοῦ κλήρου. Εδῶ ἐμορφώθη
σεμνύνεται ὡς τὸ φυτώριον τοῦ ἐλληνικοῦ κλήρου. Εδῶ ἐμορφώθη
η σύγχρονος Ιεραρχία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Εντεῦθεν, ὡς ἀπὸ
εστίας ζειδώρου, ἐκπέμπονται ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὸν Ἐλλην-

σμὸν οἱ ἀγαθοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐργάται. Ἐδῶ ἐδίδαξεν δὲ Τανταλίδης καὶ ἐδῶ ἔσχε τὰς πρώτας του σπουδὰς δὲ αἰμινηστος Βιζυηνός.

Ολίγα βήματα ἀπὸ τῆς κατοικίας μου μὲ φέρουν εἰς τὸ δάσος τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς, κειμένης ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ δύο βουνῶν, τοῦ χωρίζοντος τὸ Τσάμη - Λιμάνι (Πευκολίμανον) ἀπὸ τὴν ἐντεῦθεν θάλασσαν. Φαντάζεσαι ποίαν προνομιούχον τοποθεσίαν κατέχει ἡ Ἐμπορικὴ Σχολὴ, περιώνυμος διὰ τὸ εὐκρατὲς τοῦ κλίματος, τὴν ἐθνικήν της ἐργασίαν, τὰς κλεινὰς παραδόσεις της. Ἐδῶ ἔσπούδασαν καὶ ἐμορφώθησαν ὅλαι, δύναται τις εἰπεῖν, αἱ προσωπικότητες καὶ αἱ κορυφαὶ τοῦ ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐμπορικοῦ καὶ τραπεζιτικοῦ κόσμου καὶ ἐδῶ συρρέουν ἐκ τῶν ἐσχατιῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ οἱ

Ἡ Μονὴ τοῦ ἀγίου Γεωργίου — τοῦ Κρημνοῦ.

νεαροὶ βλαστοὶ τοῦ Γένους οἱ προωρισμένοι εἰς ἐθνοπρεπῆ καὶ ἀληθινὴν μόρφωσιν ἥθους, πνεύματος καὶ καρδίας. Τὸ κτίριον εἶναι μέγα καὶ ἀπέραντον οἰκοδόμημα, περίοπτον, εὐάερον καὶ εὐήλιον πανταχόθεν. Ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγείρεται τὸ ναῦδιον τῆς Μονῆς, διότι ἡ Σχολὴ ἥτο κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους Μοναστήριον ἐπ’ ὄνόματι τῆς Θεοτόκου ἡ τῆς Παμμακαρίστου, ὡς ἐλέγετο—κτίσμα τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου τοῦ Β’. Εἰς τὸ σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς σώζονται ἔτι ίκανὰ ἐκ μεμβράνης χειρόγραφα, ἐκκλησιαστικῆς ὅλης, πρὸ τοῦ ναοῦ δὲ ἀναπαύονται ταφέντες περὶ τοὺς δέκα Πατριάρχας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Τὸ ἴδιάζον τῆς Σχολῆς εἶναι δτὶ ὅλοι οἱ σπουδάζοντες ἐν αὐτῇ μαθηταὶ εἶνε ἐσωτερικοί. Ἐξωτερικοί, εἰσάγοντες τοὺς κοινωνικοὺς πειρασμοὺς καὶ περισπῶντες τὴν μελέτην, δὲν ὑπάρχουν. Ἐντὸς τῆς Σχολῆς διαιτῶνται δὲ ευθυντῆς, οἱ καθηγηταὶ, οἱ παιδαγωγοί,

διατρός, οί νοσοκόμοι, διέφημέριος, ὅλον τὸ προσωπικόν, ἀποτελοῦντες μίαν μεγάλην πατριαρχικὴν οἰκογένειαν. Οὗτω δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιδρασιν ἀδιακόπου ἐπαγρυπνήσεως οἱ σπουδασταὶ μορφοῦνται καὶ διαπλάσσονται ἐντὸς περιβάλλοντος ἀμίλλης, ἔργασίας, ἀσκήσεως παντοειδοῦς. Βλέπω ὅλους σχεδὸν τοὺς μαθητὰς εὐρώστους, μὲ τὰ ρόδα τῆς ὑγείας εἰς τὸ πρόσωπον, μὲ τὸ παράστημα θαλερόν, μὲ τὸ ἥθος εὐχαρι, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς φωτεινοὺς καὶ σπινθηρίζοντας. Καὶ διατί ὅχι; ὅλαι αἱ συνθῆκαι τῆς διαιτητικῆς καὶ τῆς ὑγιεινῆς ὑπάρχουν. Ἀήρ ζωογόνος, περίπατοι εἰς τὸ ὑπαίθρον, ἐντὸς τοῦ δάσους ἦ παρὰ τὴν θάλασσαν, σωματικαῖ, τροφὴ λιτή καὶ καθαρά, ρωνύουν, μαζὶ μὲ τοὺς μῆνας καὶ τοὺς πνεύμονας, τὸν νοῦν συνάμα καὶ τὸ ἥθος καὶ τὸν χαρακτῆρα. "Ἐπειτα πρόσθες πόσον συμβάλλει καὶ ἡ διηγενεκής θέα τῆς γύρῳ φύσεως εἰς τὸν διαγόνων καὶ ἔξευγένισιν τῶν αἰσθημάτων. *

"Αφήνω, ὑπὸ ἀλησμονῆτούς ἐντυπώσεις, τὴν Ἐμπορικὴν Σχολὴν, καὶ προχωρῶ διὰ τοῦ δάσους, τὸ δποῖον ἀποκλίνει πάντοτε πρὸς τὴν θάλασσαν οὕτως, ὥστε νὰ διαγράψωνται οἱ κορμοὶ καὶ τὰ φρίσσοντα φυλλώματα καὶ τὰ συμπλέγματα τῶν πεύκων ἐντὸς τοῦ κυανοῦ ἐπιπέδου φίς συνδυασμούς ἀρμονικωτάτους.

"Ανέρχομαι ἐπὶ ὑψηλῆς τενος κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, εἰς τὴν λεγομένην σκήτην τοῦ

Τσίμα. Ἐδθ, μοῦ διεκτραγῷθει διεναγός μου, διεδραματίσθη ἡ τελευταία πρᾶξις ἐνὸς σκληροῦ κοινωνικοῦ δράματος. Ο Τσίμας αὐτός, φεύγων τὴν ἀπιστίαν τῆς συζύγου του, ἡ δποία τοῦ ἐδηλητηρίασε δληγη τὴν εὐτυχίαν, ἀπεσύρθη ἐδῶ, μακρὰν τῆς κακίας καὶ τῆς τύρης τοῦ κόσμου, καὶ ἔκτισε τὴν μικρὰν αὐτὴν σκήτην, ἐντὸς τῆς δποίας, ζῶν ἔτι, ἔθαψε τὴν μαύρην του γείαν, εἰς ἣν δι' ὑπερανθρώπων μόχθων ἐκβιάζει τὸ ἀπρόσφορον ἔδαφος ἐπὶ τῆς ἀγρίας ἐκείνης κορυφῆς, ἣν δέρουν πανταχόθεν οἱ ἀνεμοί.

Προχωρῶ δλονὲν διὰ τοῦ δάσους, τὸ δποῖον ἐντεῦθεν πρὸς τὸ νοτιοανατολικὸν τῆς νήσου ὑπέρκειται, ὡσεὶ κρεμάμενον, ἀποτόμως

Ο πρώην Ιεροσολύμων Νικόδημος.

τῆς θαλάσσης.' Εδώ, τὰ βότανα καὶ αἱ θάμνοι, ιδίως τὸ καρά - μπάσσο
(ἡ στοιχάς νάρδος), διαχέουν λεπτὸν καὶ γλυκὺ ἄρωμα. 'Απὸ τοῦ
ἀνοικτοῦ πόντου πνέει ἄγνεμος συγκυκῶν τὴν θάλασσαν, τῆς δποίας
δ ῥόχθος κάτωθεν μηγνύμενος πρὸς τοὺς στεναγμούς τοῦ δάσους,
σοῦ καθηδύνει τὸ οὖς. Εἰς μίαν ὥραιαν πόρφυρᾶν δύσιν τοῦ ἡλίου
βλέπων νὰ διαγράφωνται τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων ἐντὸς χρυσαυ-
γοῦς φωτονεφέλης. Τί θεσπεσία φανταστικὴ εἰκὼν! Μετὰ μαγευτι-
κὴν πορείαν ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας εὑρίσκομαι εἰς τὴν «σκήτην
τοῦ πατρὸς Ἀρσενίου». 'Αλλος πάλιν αὐτὸς περιέργος τύπος
ἀναχωρητοῦ! 'Ηλθεν ἐδῶ πρὸ 40 ἑτῶν εἰς τὴν ῥωμαντικὴν αὐτὴν
ἄκραν — δὲν σοῦ κάμνει αἰσθησιν ὅτι οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ καλόγυροι
ἐκλέγουν πάντοτε πρὸς διαμονὴν τὰς ποιητικῶτέρας τοποθεσίας; —
ἐκτισε μικρὰν κατ' ἀρχὰς σκήτην, βαθυμηδὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον διὰ
τῆς φιλοπονίας του καὶ τῶν ἔρανων τῶν εὐσεβῶν, μετεμόρφωσε,
ἔξωράσεις καὶ ἐπλούτισε τὴν γύρῳ περιοχήν. 'Ιδρυσε ναῖσκον, κελλία,
ξενῶνας, περίβολον, κρήνας, δεξαμενάς, βιβλιοθήκην, κηπάρια, θολίας
ἀναδενδράδων, ὑπόστεγα σύσκια, κλπ. 'Εφρόντισε δὲ νὰ μὴ παρα-
λείψῃ οὐδὲ τὸν τάφον του, ἔνθα ἀποθανὼν πρὸ τινῶν μηνῶν, ἀνα-
παύεται ἡσυχος ἦδη. Λέγουν ἀκόμη ὅτι ἡτο τόσῳ φιλάνθρωπος,
ὅτε ἔξεπαιδευσε πολλὰ δρφανὰ παιδία, τὰ δποία ἀνέδειξεν εἰς
ἱεράρχας. Οὕτως δὲν ἄγιος Μελενίκου καὶ δ ἄγιος Ἀγαθούπαλεως
εἰσὶ δημιουργήματα, ἀπὸ τὰ ὥραιότερα, τοῦ πατρὸς Ἀρσενίου, διὰ
τὰ δποία δικαίως ἐσεμνύνετο. Τώρα τὸν διεδέχθη εἰς τύπος ἀλλού
συμπαθεστάτου μοναχοῦ, δ πατήρ Σωφρόνιος, καθ' ὑπόδειξιν αὐτοῦ
τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ. Σεμνός, μορφωμένος, νέος ἀκόμη, σπου-
δάσας τὴν ἀγιογραφίαν καὶ τὴν ζωγραφικὴν εἰς τὸ Βέλγιον, εὐπα-
θευτος, γλωσσομαθής — τὸ ιδεῶδες, σὲ βεβαιῶ, τοῦ καλογύρου. 'Ο
πατήρ Σωφρόνιος ἦδη συνεχίζει καὶ συμπληροῖ τὸ ὥραιον ἔργον
τοῦ ἀλησμονήτου Ἀρσενίου.

'Εντεῦθεν ἐκτείνεται ἀναπεπταμένη ἡ Προποντίς. Εἰς μικρὰν
ἀπόστασιν φαίνονται ἡ Πλάτη καὶ ἡ Ὀξειά. Εἰς τὴν Πλάτην, τὴν
μικρὰν ἐρημόνησον, πρὸ ἑτῶν κάποιος ἔνος ἐκκεντρικὸς καὶ ιδιόρ-
ρυθμος, δὲν Κων/λει: ἄγγλος πρεσβευτής Βούλθερ, ἀδελφὸς —
νομίζω — τοῦ δραματουργοῦ, μετέβη ἐκεῖ, ἐκτισε μικρὸν ἀνάκτορον,
ὅψισε τὴν ἄγγλικὴν σημαίαν, καὶ διήρχετο ἐκεῖ μονήρης, μακρὰν
τοῦ κοινωνικοῦ σάλου, προτιμῶν αὐτοῦ τὴν γύρῳ ἐκσπάσαν μανίαν
τοῦ ἐναλίου. Μ' ἐν μικρὸν ιδιόκτητον ἀτμόπλοιον ἐπεσιτίζετο ἀπὸ
τῆς Ηόλεως. 'Αλλ' ἡ ἥχω τῶν παθῶν καὶ τῆς βιοπάλης δὲν ἔφθα-
νεν εἰς τὸ ἀπόρρητον ἐρημητήριόν του. 'Αρά γε ἐκ μισανθρωπίας
μόνον καὶ ἀποστροφῆς πρὸς τὴν ματαιότητα τῶν ἐγκοσμίων; 'Η
μήπως, ως θρυλεῖται, διὰ νὰ πλέκη ἐκεῖ ἀπόκρυψα ἐρωτικὰ εἰδύλ-
λια, μακρὰν τῶν ἀδιακρίτων βλεμμάτων τοῦ κόσμου;

•

'Αποχαιρετίζω τὴν φιλόξενον μογὴν τοῦ πατρὸς Σωφρονίου καὶ
διέρχομαι τὸ γραφικὸν **Τσάμ - λιμάνι**, τὸν κανονικώτατα, ώς ὑπὸ

διαβήτην, ἡμικυκλικὸν δρμίσκον, τοῦ δποίου τὴν μικρὰν πρασίνην κοιλάδα περιστέφει καὶ περικλείει ἀμφιθεατρικῶς ἀνέρπον καὶ κορυφούμενον τὸ δάσος. Μοναδικὴ τοποθεσία διὰ τοὺς ποιητάς, διὰ τοὺς ἑρωτευμένους, διὰ τοὺς μισανθρώπους. Ἀλλὰ καὶ δι’ δμιλους φαιδροὺς καὶ φιλοπατηγμονας, οἱ δποίοι καταφεύγουν ἐκεὶ διὰ νὰ εὐθυμήσουν καὶ διαχυθοῦν εἰς πότον, εἰς ἄσματα, εἰς γέλωτας. Τὸ Τσάμ-λιμάνι εἰνε ἡ ἔξοχὴ — ἀς εἰπω — τῆς ἔξοχικῆς Χάλκης. Καὶ οἱ ἐπισκέπται δὲν λείπουν προσερχόμενοι πεζῇ, ἡ ἐφ’ ἀμάξης ἡ διὰ λέμβου περιπλέοντες τὸ ἀναταλικομεσημβρινὸν τῆς νήσου. Εἰς γέρων ὑπερενενηκοντούτης συντηρεῖ ἐκεὶ ἀπὸ ἔξηντα καὶ πλέον ἐτῶν ἐν μικρὸν καφενείον παρέχων ἐπὶ μισθῷ τὰς περιποιήσεις καὶ τὴν ἔνειναν του εἰς τρεις ἡ τέσσαρας ἥδη γενεάς. Τψηλός, λιπόσαρκος, δστεύδης, μόλις σύρων τοὺς πόδας, ἐρείπιον ἐμψυχον, δμοιον μὲ τὸν Ἀπεξηραμμένον Συνταγματάρχην τοῦ μύθου, εἰνε τὸ μοιραίον φάντασμα, τὸ ἀπαραιτητὸν στοιχειὸν τοῦ Τσάμ-λιμανιοῦ.

Ἡ δδὸς διήκει πάντοτε διὰ μέσου τῶν πεύκων, τῶν ἀγριελαιῶν καὶ τῶν ἐλαιοπρίνων, ὑπερθεν τῆς θαλάσσης, καὶ μετ’ ὅλιγον φθάνω εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἀγίου Γεωργίου, τὴν ἐπονομαζομένην Τοῦ Κεημονοῦ, ἀναμφιβόλως διότι αὕτη ἐποιθετήθη ἐκεὶ τολμηρῶς καὶ ιδιοτρόπως παρὰ τὸ χεῖλος ἀκριθῶς βράχου ἀποκρήμνου, καθέτου πρὸς τὴν θάλασσαν. Δὲν ἡξεύρω ἀνὴρ πολύφημος Ἐλεστία ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τόσον ὠραίας τοποθεσίας. Βεβαίως ὅμως αὐτὴ ἐδῶ εἰνε ἀμιλητος. Δὲν σοῦ ἀποκρύπτω ὅτι ἐδῶ ἀφῆκα φεύγων ἐν μέρος τῆς ψυχῆς μου. Τόσον μὲ ἐμάγευσε. Ἀπέναντι ἐκτυλίσσεται κατὰ μῆκος ὅλη ἡ ζωγραφιὰ τῆς Πριγκήπου, τόσον ἐγγὺς εἰς τινα σημεῖα, ὥστε νὰ ἀκούωνται ἐκ τῆς ἀντίπεραν σχθῆσις αἱ φωναὶ τῶν χωρικῶν καὶ τὰ λαλήματα τῶν ὀρνίθων, ἐνῶ ἐπὶ τῆς ῥιπιζομένης ἐπιφανείας τοῦ γλαυκοῦ κόλπου δι πρωΐνδος ἥλιος παιᾶν σκορπίζει ψήγματα χρυσοῦ καὶ σαπφείρους καὶ τοπάλια καὶ ἀμεθύστους καὶ ἀκτινοβολίας ἀδαμάντων. Εἰς τὴν Μονὴν αὐτὴν ἐφησυχάζει δι πρώην Ιεροσολύμων Νικόδημος. Ζηλεύω τὸ θαλερὸν καὶ ἀκμαῖον ἔτι γήρας του. Ἀλλ’ ίδιως ζηλεύω ὅτι, μετὰ τὴν πολυθόρυθον καὶ περιπετειώδη πατριαρχείαν του, εὑρίσκει ἐδῶ, ἐν μέσῳ σπανίων φυσικῶν καλλονῶν, τὴν ποθητὴν γαλήνην καὶ ἡσυχίαν.

Ἡ Μονὴ τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἡ δποία ἔχει καὶ αὐτὴ, ὡς ὅλαι, τὴν ιστορίαν της, ἀνφοδομήθη ἐκ βάθρων πρὸ 150 περίπου ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἰωαννικίου τοῦ Γ’. Εἰς αὐτὸν ὁφείλεται καὶ ἡ φύτευσις τῶν ἔτι σωζομένων μακρῶν κυπαρισσοστοιχιῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν δύο διδῶν, ὃν ἡ μία ἔφερε πρὸς τὸ παράλιον ἀνάκτορόν του, τὴν γῦνα ναυτικὴν σχολήν, καὶ ἡ ἄλλη συνεχίζει τὴν μοναδικὴν λεωφόρον τῆς νήσου.

Μικρὸν πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Μονῆς, δεξιᾷ, ἐπὶ ὑψηλοῦ ἀνδήρου ἐγείρεται ἐν εὐμέγεθες μαυσωλεῖον ὀκτάπλευρον, γοτθικοῦ ρυθμοῦ, ἐντὸς κήπου περιφράκτου διὰ κιγκλίδων. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μαυσωλείου φαίνεται, διὰ τῶν ἀγοκτῶν παραθύρων, μαρμάρινος τάφος. Τίνος ἀρά γε ὀλβίου θυητοῦ, διενοήθην, νὰ ἦνε τὸ πολυτελές αὐτὸ

μηνημεῖον; Δέν θὰ πιστεύσῃς ἵσως ἐάν σου εἶπω ὅτι τὸ ἀνήγειρεν πρό τινων δεκαετηρίδων εἰς σύζυγος θηριωδῶς ζηλότυπος εἰς τὴν δύσμοιρον γυναικα του, τὴν δποίαν ἀφοῦ ἔθασάνισε καὶ ἔθανάτωσε κατὰ τὸν σκληρότερον καὶ ἀπανθρωπότερον τρόπον, μόλις τὴν εἰδὲ νεκράν, ἔξερράγη εἰς λυγμούς, ἡ ώμη ζηλοτυπία του μετεβλήθη εἰς τρυφερὰν λατρείαν, ἔκλαυσε τὸ θύμα του ἀπαρηγόρητα, τῆς ἀνήγειρε τὸ περίεργον αὐτὸ μαυσωλεῖον ἀντὶ πάσης θυσίας, ἐφύτευσε ἄνθη καὶ συστάδας πέριξ αὐτοῦ, τὰ δποία ἐπότισεν ἐπὶ ἔτη μακρὰ μὲ τὰ δάκρυά του καὶ ἐν τέλει ἐτάφη παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ λατρευτοῦ θύματός του! "Εκτοτε καλεῖται *Τὸ μνῆμα τοῦ Ὀθέλλον* *.

Αὐτὴ εἰνε, φίλτατέ μου, ἡ περιιλάλητος Χάλκη ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφίᾳ καὶ πετῶντι καλάμῳ. Μὴ ἀμφιβάλλῃς ὅτι ἡ ἀσθενής μου περιγραφὴ ἀδικεῖ πολὺ τὰ ἐρατεινά της θέληγητρα.

Δι' αὐτὸ σου συνιστῷ νὰ ἀφήσῃς ἐπὶ τινας ἡμέρας τὸν κονιορτὸν καὶ τὰς ἀποπνικτικὰς λεσχηνείας τῶν ἀθηναϊκῶν κέντρων, καὶ νὰ ἔλθῃς ἐδῶ, διὰ νὰ αἰσθανθῇς βαθύτατα ὅλην τὴν ἀξίαν καὶ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, τῆς δποίας τὸ συναίσθημα ἐκλεπτύνει καὶ πολλαπλασιάζει ἐν ἡμῖν ἡ θεωρία, ἡ μελέτη καὶ δ θαυμασμὸς τόσον μεγαλοπρεποῦς καὶ ἀνεξαντλήτου φύσεως.

Γ. Γ. — "Εχε ὑπὸ δψιν ὅτι ὅλον αὐτὸ τὸ θαυμάσιον πανόραμα, τὸ δποίον ἀπεπειράθην νὰ σου ἔξεικονισω, πρέπει νὰ τὸ ιδῃς καὶ ὑπὸ τὸ μαρμαίρον φῶς τῆς πανσελήνου. Θὰ εὑρεθῇς ως ἐν ὁνείρῳ. Θὰ σου φανῇ ως μία γοητευτικὴ δπτασία ἀσυλλήπτου καὶ ἀνεκφράστου μεγαλοπρεπείας.

KON. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Εἰς ταρτοῦφον νηστεύοντα.

ΜΟΥ εἶπαν πῶς νηστεύεις . . . ἀλήθεια; "Ελα δά! ἥγουν δὲν τρώς τὸ λάδι, μὰ πνίγεις . . . τὸν λαδᾶ. Τὸ εἶπε κι' ὁ Χριστός μας: τὸν κώνωπα διϋλίζεις . . . μ' ἂν βρῆς βουβάλι ξένο, φεῦ! . . . τὸ καταβρογθίζεις! . . .

ΣΑΤΑΝΑΣ

* Ωραιοτάτην περιγραφὴν καὶ ψυχολογικὴν μελέτην περὶ τοῦ «Μνήματος τοῦ Ὀθέλλον», καλλιτεχνῆσαν ύψιστος τῶν διαποεπεστέρων ἐν Κων]πόλει λογογράφων, βλέπει δ ἀναγνώστης ἐν σελίδῃ 57 τοῦ ἀνάχειρας "Ημερολογίου.